

Dissertatio chirurgica medica inauguralis, de carie ossis / [Samuel Du Pré].

Contributors

Du Pré, Samuel.
Coccejus, Johannes, 1603-1669
Rijksuniversiteit te Leiden

Publication/Creation

Leyden : Widow & heirs of J. Elzevier, 1668.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/cpfnrnw5>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISPUTATIO CHEIRURGICO MEDICA
INAUGURALIS,
DE

CARIE OSSIS.

QVAM,

Præsidente summo Numine,

Ex Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

D. JOHANNIS COCCEJI, S.S.

Theol. Doct. ejusdemque Facultatis in Illustri
Acad. Lugd. Bat. Professoris,

NEC NON

*Amplissimi Senatus Academici Consensu, & Alma
Facultatis Medicae decreto,*

Pro gradu Doctoratûs, summisque in Medicinâ Hono-
ribus & Privilegiis ritè consequendis,

Publico examini subjicit

SAMUEL du PRE, Mediob. Zeland.

Ad diem 28. Junii, loco horisque solitis.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud Viduam & Hæredes JOANNIS ELSEVIRII,

Academiæ Typographi

CLC LCC LXVIII.

REVERENDIS VIRIS.

D. JOHANNI du PRE apud Medioburgenses
Mercatori justissimo.

D. JOHANNI VEBRUGGE, Cheirurgo pra-
ctico felicissimo, Diaconoque Ecclesiæ Gallicæ,
quæ Christo Metelliburgi Colligitur piissimo, olim
in Cheirurgia præceptori fidelissimo.

Fratribus meis omni honore & amore prosequendis.

U T E T

CLARISSIMO VIRO,

D. FRANCISCO de le boë SYLVIO, Med:
Doct: & Practicæ in alma Academia Lugduno-Ba-
tava Professori Celeberrimo, Practico summo, A-
natomico, & Chymico expertissimo, promotori
& præceptori de studiis meis optime merito, ideo-
que omni reverentiâ & amore in æternum prose-
quendo.

N E C N O N

EXPERTISSIMIS VIRIS.

D. JASPARI BRAEMS, In inclyta Mediobur-
gensi civitate Cheirurgo Anatomico egregio, Pra-
ctico summo, Diaconoq: Ecclesiæ Belgicæ piissimo.

D. HENRICO SNOEK, Collegii Metellibur-
gensis Cosmi & damiani Decano, ejusdemque
Cheirurgo Anatomico egregio, practico versatif-
simo.

Fautoribus meis nunquam non honorandis.

Hanc Disputationem Inauguralem

In perpetuæ observantiæ σύνβολον
quam humillime

D. D. D.

S A M U E L du P R E.

Auth. & Resp.

DISPUTATIO CHEIRURGICO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
CARIE OSSIS.

§. I.

quam tœdiosa, laboriosa, & diuturna sit hujus nostri propositi affectus curatio, illis Præcipue, qui subinde ejus curationi manum admo-
verunt, notum est; & si alibi illud Poëtæ Præ-
ceptum:

Principiis obsta, sero medicina Paratur,
Cum mala per longas invaluere moras,
æde Pol hoc in Casu, locum habet.

§ 2. Antequam tamen ad affectum hunc difficilimum, Chroni-
cumque describendum pergam, primo duo mihi inter alia affe-
ctanda esse, persuasum habeo: brevitatem scilicet, & perspicuita-
tem, satius enim multa paucis, quam pauca multis proponere.

§ 3. Primo igitur ejus Etymologia examinanda occurrit: nimi-
rum Caries est verbum putrefactionem verminosam significans,
quia os multis foraminulis erosum & quasi vermiculis perforatum
est, Belgis dicitur wormstekig.

§ 4. Etymologia enodata ejus definitionem aggredior, & sic
optime definiri judico scilicet:

Cariés est ossis Corruptio.

§ 5. Differentiam quod attinet, datur Caries in ossis superficie
hærens, & caries per totum os penetrans &c.

§ 6. Differentia brevitatis ergo enarrata, ad causas ipsas, uti
moris est, accedam easque dividam in proximam & remotam.

§ 7. Ab acri quodam Cariei causam proximam pendere, nemo
facile, qui tantum mediocriter in praxi versatus, negaturus est; hoc
enim ex ossis erosione & asperitate quam manifeste patet, quod-
nam vero illud acre sit, in præsentiarum perscrutari, in animû duxi.

§ 8. Ut igitur ordine procedam, quantum mente assequi valeo,

existimo cum nobilissimo meo præceptore & promotore Francisco de le Boë Sylvio, in æternum venerando, causam Cariei proximam Consistere in acrimonia acida non salina, quæ sententia multis Medicis & Chirurgis inaudita, luce clarius, si ad omnia, quæ ad ejus probationem adferemus, rite attendant, patefiet.

§ 9. Acro acidum hic in Carie peccare ex sequentibus probare Conabor & quidem ex Symptomatibus Concomitantibus, ut & Juvantibus, nocentibusque.

§ 10. Ex symptomatibus Comitantibus acidum acro hic peccare patet, quæ vulgo sunt 1. ossis albedo 2. febres & quidem intermittentes 3. dolores lancinantes 4. caro abundans & vitiosa 5. maculæ lividæ fætentes carnis abundantis superiori parti aut applicatis medicamentis adhærentes 6. lineæ albæ lardi instar inter carnem luxuriantem reptantes 7. pus acro.

§ 11. Hæc vero prænominata symptomata, ab acido acro sic deducenda existimo 1. albedinem quod attinet, arbitror eam ab acido acro in os agente, produci: omnia enim ab acido corrupta (nisi impedimentum quoddam sit) albescunt aut pallescunt; ab acido, vero multa alio colore prædita albescere, patet ex generatione puris, confectioneque lactis sulphuris. Quæ vero à salino acro corrupta sunt nigricant aut livescunt uti patet in gangræna cauteriisque potentialibus. 2. febres intermittentes à ductu aut ductibus pancreatis obstructis, & exinde succo pancreatico acriori reddito, deducendas existimo. 3. dolores lancinantes ab acro acido pendere, 1. ex applicatis puta aromaticis eos tollentibus, 2. acidorumque acrum assumptione, patet 4. caro abundans & vitiosa debetur sanguini nimia copia ex erosione ab acro acido vasis emananti. 5. maculas lividas originem ducere puto, ab illa sanguinis parte extraversata, quæ in carnem, (forsan ob copiam aut constitutionem pravam) mutationem subire nequivit, ibique ab acido acro corrupta est 6. unde itidem lineas, lardi instar, albas, originem trahere. reor. 7. pus acro oriri ab acido, nunc solito acriori existente, plane persuasus sum.

§ 12. Ex juvantibus & nocentibus quam manifeste quoque acidum acro hic peccare, patet; juvantia enim omnia tam interna quam externa, sunt acidum acro debellania, & quidem fortiora nti videre est §. 21. & 26.

§ 13. Porro ex sequentibus rationibus quoque acidum acro hic pecc-

peccare argumentari licet & quidem. 1. quia nunquam, quod sciam, in gangrena 2. sæpiusque in aneurismate, os corruptum fuit repertum. 3. quia cum salinum acre quid corrumpit plærumque æstus adest & in carie plerumque nullus.

§ 14. Causa proxima sic exposita, causam remotam explicandam aggredior, eamque dividendo in partes tres, quarum 1. est hæreditaria 2. diætã vitiosa 3. contagium.

§ 15. Hæreditariam cariei causam dari satis abunde quotidiana evincunt exempla.

§ 16. Diætã vitiosam, Cariei causam remotam existere posse, nemo facile qui tantum parum ad mutationes ex 6. rebus non naturalibus contingentes attenderit, inficias ibit. dico igitur 6. res non naturales aptas natas esse, ad acidum acre in corpore producendum, augendum, aut in actum ducendum & quidem 1. quando aër frigidus, nebulosus, humidusque existit, ut tempore hyberno: tum enim plures particulæ acidæ aquosæque per aërem sunt dispersæ. Quando 2. cibus & potus acidi acres aut pituitosi existunt. 3. quando somnus & vigiliæ ut & 4. motus & quies. nec non 5. excreta & retenta peccant in excessu vel defectu. 6. quando animi pathemata, uti mœror &c. nimis excedunt.

§ 17. Contagium tanquam causam cariei remotam (imo absque coitu venereo) dari, patet ex exemplo nuper à me viso in puero annum 12. mum agente ab avunculo infecto, cui os cubiti plane erat corruptum, quo post 2 rum annorum curam exempto cubitus mansit immobilis rigidusque.

18. Causis absolutis, ad signa me confero quæ sunt 1. an in initio æger passus fuerit in parte affecta dolores lancinantes vehementes. 2. an continuo adhuc circa partem affectam mediocres patiatur. 3. ulcus si adsit, an diu duraverit & consolidatu sit difficile. Consolidatum vero iterum erumpat. 4. an ulceri adsit caro superflua & vitiosa 5. an inter hanc carnem copiosam, quædam lineæ albæ, lardi instar, se immisceant. 6. an adsit pus acre, & oleosum, si caries in osse medulla prædito nimis profunde penetrarit. 7. an incarnationis copiosæ, superiori parti, aliquæ maculæ lividæ færentesque, adhæreant. 8. an non, licet applicentur optima incarnantia, prodeat solida incarnatio. 9. an os reperiatur asperum, foraminulis erosum, & subinde spongiosum seu fungosum: quibus præsentibus, cariem adesse concludimus.

§ 19. Hisce igitur præmissis ratione & experientia (quæ nostræ artis firmæ sunt columnæ) munitus curam dogmaticam aggredi, in animo est, eam petendo ex tribus fontibus scilicet Cheirurgia, Pharmacia, & diætâ.

§ 20. Cheirurgiam quod attinet, circa ossis corrupti separationem præcipuas agere partes existimo, quia sine ea os corruptum, demum impossibile; omne enim os corruptum separandum est, juxta hanc regulam: omnia præternaturalia, è corpore, si possibile commodumque sit, expellenda sunt.

§ 21. Ad carnis corruptæ pinguia humectantiaque, è contra ad ossis corrupti separationem, spirituosâ aromatica, saliaque lixiva, conducere, nemo facile, nisi in praxi hospes, diffitebitur. quod vero medicamenta ipsa attinet, pauca huic negotio dicata, & in usu existentia hic annectere libet, suntque rad: aristolochiæ utriusque. iridis, aloes, mirrha, euphorbium (præ aliis palmam præripiens) therebintina utraque vinum album, Spiritus vini, aqua cum calce viva mixta, & postea filtrata. lapis calaminaris, creta combusta, corallia rubra & alba cruda. Testæ ovorum, ostreorum, calcinatæ, oculi cancri, vitelli ovorum ex quibus prænominatis, pulveres, quæ ut plurimum usurpantur, aliæque formulæ pro cujusque lubitu parari poterunt.

§ 22. Quamvis à Medicis & Cheirurgis statuatur exsiccatione, tamen, non ratione exsiccationis, sed acidi acris debellationis, excitatæque à medicamentis, inter os corruptum & sanum, incarnationis, os corruptum separandum esse, existimo.

§ 23. Ut igitur in curatione ordine procedam, animadvertendum est, an aliquod impedimentum adsit, quod medicamento ad os corruptum viam abneget, uti sæpius fit, tum antequam aliquid tentetur, illud, cauteriis, aut instrumentis, radiceve gentianæ demendum est.

§ 24. Impedimentis sublatis observandum est, an os tantum superficialiter sit corruptum, tum illud scalpro abradendo, donec puncta sanguinea appareant, sanumque ab acido acri rite conservando, subinde tollitur. Si vero os totum sit corruptum, & caries nimis altas egerit radices (uti mihi nuper videre contigit duos carie fere totius ossis tibiæ laborantes, nihilominus post aliquod temporis spatium, à fratre meo Johanne Verbrugge Cheirurgo expertissimo, numine annuente, in pristinam sanitatem restitutos)

tum alia sunt tentanda. 1 quæ vim egregiam acris acidum debellandis, simulque ad intimum corruptionis sinum penetrandi possident: qualia sunt ferra candentia caute & rite usurpata, hoc in casu optima remedia. 2 quæ medicamentis ad ossis corrupti finem penetrandi, ibique vires exerendi, non satis potentibus, viam præbent, qualia sunt trypana. 3 quæ os corruptum brevi exulcere, remove queunt: qualia sunt forfices, ferræ, scalpella &c. quibus si os cariosum commode demi potest, per me licet instituaturs ossis corrupti amputatio, illud interim observandum, ne partes & præsertim sensibiles nimis lædantur. emplastra vero, extrahentia vulgo dicta, ossis exemptioni, non videntur sufficientia, ideo non immerito ea tanquam cariosi ossis extractioni inutilia, silentio præteribo.

§ 25. Si tandem hisce prænominatis corrupti ossis separationem obtineamus, tum relictum ulcus mundificandum, incarnandum & cicatrice obducendum est. Tamen interim monitum volo, cogitationes semper in præcedentem cariem esse vertendas quibus monemur. 1 ut nos sedulo à medicamentis, aliquo pacto cariei causæ ansam præbentibus, abstineamus. 2 ut cum mundificantibus &c. aliquid cariei causæ resistens misceamus. v. g.

℞. ung. digest. ℥iij.
 gum. aloes
 mirrhæ ana ℥ij.
 euphorbii ℥j.
 herb. piperinæ ℥j.
 mercur. præcipit. alb. ℥ss.

m. f. s. a. unguentum, quod applicetur uti decet. medicamenta vero mundificantia, incarnantia & epulotica, ita abunde apud practicos extant ut non videatur necesse, hic locorum proponere, cui vero eorum cognitio libebit, poterit practicos consulere.

§ 26. Cheirurgia absoluta, ad pharmaciam me confero cujus ope qualitas & quantitas acidi acris, possit alterari Commodeque educi. qualitas acidi acris alteratur per oleosa & pingua, eam obtundendo leniendoque. per aquea eam diluendo & enervando. per aromatica & spirituosa, eam temperando per salia lixiva eam infringendo. ex quibus propositis, medicamentorum formulæ confici possunt. v. g.

℞. aq.

℞. aq. feniculi.
petroselini a. ℥i℥.
theriacal. simpl. ℥℥.
ocul. cancri pulv. ℥j.
laudan. opiat. gra ij.
olei gariophyllor. gut. jv.
fyrup. card. benedict. ℥j. m.

assumat æger sæpius cochleare.

§ 27. Qualitate alterata, copiâ si simul acidum redundet è corpore eliminandum est per purgantia, sudorifera vel diuretica, quæ hic inferere non consultum videtur, quia practicum libri, & imprimis magni Plateri, ne alios nominem, iis scatent. hoc tamen monitum volo. 1 si alvus sit adstricta, purgantia. 2 si aliqua remanserit, acrimonia, sudorifera, 3 si copia humorum aqueorum adsit, diuretica præ aliis esse exhibenda.

§ 27. Antequam tamen medicamentorum partes absolvam, observandum vina medicata, hoc in casu admodum convenientia esse medicamenta, quia per longum temporis spatium, absque nausea, quod ægris magnum est commodum (cum ut plurimum in hoc affectu Chronico, ægri nimis cito ab aliis medicamentorum formulis,) usurpari, queunt.

§ 28. Pharmaciæ finem imponendo transimus ad ultimam curationis partem, puta diætam (quâsi ægri continuo peccent, medico ut morbum ad optatam curam deducat, impossibile) quæ dirigenda est, ne amplius noceat, omnibus vero modis proffit, ut igitur brevi commodam in genere præscribam diætam: prospiciendum est, ut 6 res non naturales vulgo dictæ, ita sint dispositæ, ut cariei causæ adversentur, ægrumque reficiant.

§ 30. Atqui sic breviter & compendiose, cariei ossis cognitione investigata, curationeque proposita huic disputationi impono.

F I N E M.